

30. 3. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela zákona o rozhodčím řízení přináší nové požadavky kladené na osobu rozhodce

Od dubna 2012 vstupuje v účinnost zákon č. [19/2012](#) Sb. (dále jen „novela“), kterým se mění zákon č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (dále jen „zákon o rozhodčím řízení“). Cílem tohoto článku je seznámit čtenáře s některými změnami, které novela přináší, a to zejména ve vztahu k profesním předpokladům nově kladeným na rozhodce určeného rozhodčí doložkou k řešení sporu ze spotřebitelské smlouvy.

Zákon o rozhodčím řízení upravuje rozhodování majetkových sporů nezávislymi a nestrannými rozhodci. Podstatou rozhodčího řízení je tedy dohoda stran o postoupení řešení sporu třetí osobě, přičemž tato osoba následně činí kroky k vydání závazného rozhodnutí ve formě rozhodčího nálezu. Ten má stejné účinky jako klasické soudní rozhodnutí a je také exekučním titulem. Předmětem novely je, mimo jiné, reakce na rozhodování sporů, v nichž figuruje osoba spotřebitele. Spotřebitel je obecně považován za subjekt, který je v závazkových vztazích považován za stranu slabší, protože se svým postavením v takových vztazích nemůže rovnat druhé smluvní straně, kterou je zpravidla zkušený obchodník - profesionál.

Rozhodčí řízení je nástrojem užívaným k řešení sporů hlavně v oblasti obchodní, a to včetně mezinárodního obchodu. V důsledku toho se před přijetím novely vedly dlouhé diskuse, zda je vůbec vhodné ponechat v rozhodčím řízení možnost rozhodování sporů se spotřebitelským prvkem. Nakonec zvítězila varianta ponechání této možnosti. Bylo však nutné zákon o rozhodčím řízení upravit, a to zejména ve světle požadavků, které postupně vzešly z praxe.

Požadavky kladené na osobu rozhodce jsou upraveny zejména v ustanovení § 4 zákona o rozhodčím řízení. Rozhodcem může být občan České republiky i cizinec, přičemž musí být zletilý, způsobilý k právním úkonům a nově také bezúhonný. Při výběru osoby rozhodce se vychází přednostně z vůle projevené samotnými smluvními stranami. Podmínkou je, že musí jít o fyzickou osobu, která pak musí tuto funkci vykonávat osobně. V této souvislosti je třeba připomenout, že novela zákona o rozhodčím řízení konečně přináší do tohoto zákona také výslovnou úpravu tzv. appointing authority, čili osoby, která byla určena stranami k tomu, aby určila konkrétního rozhodce. Další okolností zužující okruh rozhodců, kteří by přicházeli pro řešení sporu v úvahu, je tzv. inkompatibilita. Konkrétně jde o zákaz souběhu funkce rozhodce s jinou funkcí, především funkcí soudce či státního zástupce. Okruh požadavků na výkon funkce rozhodce byl novelou rozšířen, přičemž se speciálně pro rozhodce určeného rozhodčí doložkou pro řešení sporů ze spotřebitelských smluv, zavádí povinnost takového rozhodce být zapsán na speciálním seznamu rozhodců.

Tento seznam rozhodců vede Ministerstvo spravedlnosti a má sloužit k zajištění některých kvalitativních předpokladů u osoby rozhodce, a to s cílem zajištění určité úrovně rozhodčího řízení a s tím spojené vyšší míry ochrany spotřebitele. V souvislosti se seznamem rozhodců je do zákona o rozhodčím řízení nově vložena celá část pátá. Vedle údajů o rozhodcích zapsaných do seznamu, které musí být na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti povinně zveřejňovány, se zde stanoví i konkrétní požadavky kladené na takové rozhodce. Zejména je důležité ustanovení, které stanoví, že do předmětného seznamu rozhodců lze zapsat pouze takovou fyzickou osobu, která je vysokoškolsky vzdělaná v oboru právo.

Závěrem

Ačkoliv se rozhodce často nachází v podobné pozici jako soudce, obecně platí, že nemusí být nutně vybaven právnickým vzděláním. Rozhodce tedy právníké vzdělání mít může, což je většinou výhodou, ale není to vždy podmínkou. Zmíněná výhoda spočívá především ve schopnosti takového rozhodce posoudit daný spor s ohledem na znalost platného práva. V určitých případech je naopak výhodou, když má rozhodce detailní přehled a hluboké znalosti v konkrétní problematice, pro jejíž rozhodování byl stranami vybrán. V těchto případech působí rozhodce současně jako znalec v určitém specifickém oboru. Navzdory tomu novela zákona o rozhodčím řízení zavádí povinnost, aby rozhodce, který byl k rozhodování sporů ze spotřebitelské smlouvy určen rozhodčí doložkou, měl obligatorně vysokoškolské vzdělání v oboru právo. Je třeba poukázat na skutečnost, že daná úprava se vztahuje pouze na rozhodčí doložky, přičemž neplatí pro druhý typ rozhodčích smluv, a sice smlouvy o rozhodci. Na rozhodce určeného smluvními stranami smlouvou o rozhodci, která se vyznačuje tím, že se uzavírá na jednotlivý případ a až po vzniku sporu, se tedy uvedené svazující omezení nevztahuje.

Je pravděpodobné, že podmínka právníkého vzdělání, jakož i některé další změny zákona o rozhodčím řízení zavedené novelou, budou dále diskutovány a bude zajímavé sledovat další vývoj této právní úpravy. Již nyní se totiž objevují názory, že například zmíněné zavedení podmínky právníkého vzdělání je v rozporu se zásadou autonomie vůle stran, na které je rozhodčí řízení postaveno.

Mgr. Radek Salajka

JUDr. Petr Novotný

[MT Legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Karoliny Světlé 25
110 00 Praha 1

Tel.: + 420 222 866 555
Fax: + 420 222 866 546
e-mail: info@mt-legal.com

Jakubská 121/1
602 00 Brno 2

Tel.: + 420 542 210 351
Fax: + 420 542 212 518
e-mail: info@mt-legal.com

Bukovanského 1345/30
710 00 Ostrava - Slezská Ostrava

Tel.: + 420 596 629 503
Fax: + 420 596 629 508
e-mail: info@mt-legal.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)